

proposta didàctica

www.bromera.com

edicions

bromera

els
nostres
autors 83

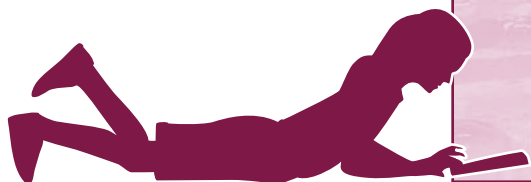
Àngel
Guimerà

Mar i cel

Introducció de
Ramon Bacardit

edicions

bromera

FITXA TÈCNICA DEL LLIBRE

Títol:

Autor:

Edicions Bromera

Col·lecció: Núm.:

TEST

1. Marca amb una creu, en cada cas, la resposta correcta:
 1. A la primera escena, el pirata Osman desitja tenir 1.000 dobles. Per què?
 - Per deixar de ser pirata.
 - Per comprar-se un vaixell pirata.
 - Per poder casar-se a l'Alger amb la dona que estima.
 2. Com podrà aconseguir Osman els 1.000 dobles?
 - Venent l'anell que Saïd li acaba de regalar.
 - Amb el repartiment del proper botí pirata.
 - Demanant els diners prestats als seus companys pirates.
 3. Per què Saïd, ferit, fa venir Blanca a la seva cambra?
 - Perquè Blanca és metgessa.
 - Perquè vol que Blanca li col·loqui bé la bena que li cobreix la ferida.
 - Perquè, simplement, té ganes de veure-la.
 4. Com es deia la mare de Saïd?
 - Blanca.
 - Fàtima.
 - Isabel.
 5. Quin trajecte feia el galiot cristià en ser assaltat pels pirates?
 - De Barcelona a l'Alger.
 - De Mallorca a Barcelona.
 - De l'Alger a Barcelona.
 6. Quina relació hi ha entre Carles i Blanca?
 - Són germans.
 - Són promesos.
 - Són pare i filla.

7. Quina relació hi ha entre Ferran i Blanca?
- Són pare i filla.
 - Són amants.
 - Són cosins.
8. Quin secret explica Ferran a Blanca?
- Li diu que són germans.
 - Li explica que quan eren petits, la mare de Blanca l'havia destinada com a futura esposa de Ferran.
 - Li explica un pla per escapar del vaixell pirata.
9. Perquè Hassèn és conegut com el «gos de Saïd»?
- Perquè és l'ombra fidel de Saïd. Allà on va Saïd, al seu costat va ell.
 - Perquè Saïd el té sempre encadenat al seu costat.
 - Perquè quan parla sembla que bordi.
10. El Joanot és un renegat. Què significa?
- Que és un malparlat.
 - Que és un musulmà convertit al cristianisme.
 - Que va renunciar a la fe cristiana i va fugir a viure entre els musulmans.
11. Quina religió professaven el pare i la mare de Saïd?
- El pare era cristià i la mare musulmana.
 - Tots dos eren musulmans.
 - El pare era musulmà i la mare era cristiana.
12. On va viure la infantesa Saïd?
- A València.
 - A l'Alger.
 - A Tunis.
13. Per què van matar el pare de Saïd?
- Perquè era cristià, revoltat.
 - Perquè era musulmà, revoltat.
 - Perquè era ateu, revoltat.
14. Per què Saïd i la seva mare van abandonar la ciutat on vivien?
- Perquè no s'hi trobaven gens a gust.
 - Perquè, a principis del segle XVII, tots els musulmans van ser expulsats d'Espanya.
 - Perquè no volien viure a la ciutat on havien matat el seu pare i marit.

15. Què li va demanar a Saïd la seva mare just abans que la matessin?
- Que vengés la seva mort i la del seu pare a mans de cristians.
 - Que perdonés els cristians assassins.
 - Que no es vengés de la seva mort, que ho oblidés.
16. Davant del relat de la mort dels pares de Saïd, què fa Blanca?
- Riu de manera burlesca.
 - Plora de tristor.
 - Mostra indiferència.
17. Quin pirata diu aquestes paraules: «Aquí és ma plaça: lo gos vora son amo»?
- Malek.
 - Joanot.
 - Hassèn.
18. Per què Blanca vol matar Saïd?
- Per alliberar dels pirates els captius cristians.
 - Per redimir-se d'haver-se compadit de Saïd mentre explicava la mort dels seus pares.
 - Per un rampell d'odi sobtat.
19. Per què Saïd obre el seu vestit i demana a Blanca que li clavi el punyal al cor sense oferir resistència?
- Perquè vol posar Blanca a prova.
 - Perquè Saïd ja no té ganes de viure.
 - Perquè sap que Blanca, en el fons, s'ha entendrit i una estona abans ha plorat per ell.
20. Posteriorment, quins pensaments té Blanca?
- Pensa que Saïd té, malgrat tot, bon cor.
 - Es penedeix de no haver matat Saïd.
 - Odia Saïd encara més.
21. Què fan els pirates amb les dones capturades?
- N'abusen i després les maten.
 - En arribar a port, se les queda el sultà. Les bones, per l'harem. Les lletges, les regala o les ven.
 - Els pirates les venen al mercat d'esclaus o en demanen un rescat.
22. Quin pirata és el segon de Saïd?
- Hassèn.
 - Malek.
 - Osman.

23. Per què Saïd el destitueix del seu càrrec?
- Perquè s'emborratxa sovint.
 - Perquè és un covard i demana a Saïd que li deixi matar Ferran.
 - Perquè amb prou feines sap lluitar.
24. Saïd nomena un nou segon. A quin mariner nomena?
- Joanot.
 - Malek.
 - Hassèn.
25. Quina concessió fa Saïd als cristians captius?
- Cap.
 - Els dona menges i aigua abans d'arribar a port.
 - Deixa que Carles, Ferran i Blanca es vegin i parlin una estoneta.
26. Què demana Blanca a Ferran?
- Que l'alliberi dels pirates.
 - Que la mati amb el punyal d'ella allà mateix.
 - Que la mati amb el punyal d'ella en arribar a port.
27. En el seu dia, per quin crim va fugir Joanot a l'Alguer, escapant-se de la justícia cristiana?
- Per haver mort un morisc.
 - Per haver robat i matat un home vell i indefens.
 - Per haver mort la seva dona, que s'havia donat a un altre home.
28. Per què Saïd s'enrabia després de la trobada concedida a Carles, Ferran i Blanca?
- Perquè pensa que Ferran i Blanca s'estimen, i està gelós.
 - Perquè Carles i Ferran l'insulten i el provoquen.
 - Perquè Blanca no gosa ni mirar-lo i el rebutja.
29. Com descobreix Saïd que Blanca no estima Ferran?
- Blanca l'hi diu directament a Saïd i l'hi promet.
 - Ferran l'hi diu directament a Saïd.
 - Hassèn n'informa a Saïd.
30. Per què discuteixen Joanot i Malek?
- Tots dos volen ser el segon.
 - Malek reclama que Joanot els entregui Carles i Ferran per matar-los, com abans Saïd havia concedit que fessin.
 - Joanot retreu a Malek que està girant tota la tripulació en contra seu.

31. Quin pirata allibera els cristians del seu captiveri a la nau i els arma?
- Malek.
 - Hassèn.
 - Joanot.
32. On és reclòs Saïd un cop els cristians s'han fet amb el control de la nau?
- A la cabina de Blanca.
 - A la seua cabina.
 - A la bodega de l'embarcació.
33. Qui s'interposa entre l'espai on s'ha tancat Saïd i els cristians que volen capturar-lo?
- Hassèn.
 - Blanca.
 - Joanot.
34. Què demana Blanca al seu pare?
- Que mati Saïd.
 - Que la mati a ella.
 - Que salvi Saïd.
35. Qui ordeix un pla per salvar Saïd i Blanca?
- Carles, el pare de Blanca.
 - Ferran, el cosí de Blanca.
 - Guillem, un dels soldats cristians.
35. Com s'acaba l'obra?
- Saïd agafa en braços Blanca, que està malferida per un tret del seu pare, i salten tots dos al mar.
 - Carles dispara contra Saïd, el fereix i Blanca s'apunyala al seu costat.
 - Blanca i Saïd s'escapen tots dos amb una barca que Ferran els ha deixat a punt.

ANÀLISI DE L'OBRA

1. En quin segle està situada l'acció de *Mar i cel*?

- En quin espai geogràfic?

2. Quines creences separen els pirates dels seus captius empresonats a la nau pirata?

3. Resumeix el contingut de cadascun dels tres actes en què s'organitza *Mar i cel*.

Acte primer

Acte segon

Acte tercer

4. Per què Saïd odia tant els cristians?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. A l'escena IX de l'acte tercer, parlant amb Blanca, Saïd diu:

«Tot és en va: vós sou el cel; jo l'aigua;
mai s'ajunten ací; mireu: s'ajunten
només en l'horitzó! És envà!»

- Relaciona aquest paràgraf amb el títol de l'obra.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Defineix, amb l'ajuda d'un diccionari si et cal, aquests termes:

- Arraix (pàg. 36, 56, 111, 116, 118 i altres):
- Harem (pàg. 38):
- Griva (pàg. 50):
- Glatir (pàg.64):
- Vil (pàg. 74):
- Felló (pàg. 77):
- Mesells (pàg. 77):
- Hurí (pàg. 77, 194):
- Xusma (pàg. 79):
- Vibra (pàg. 96):
- Cianís (pàg.103):
- Reïra (pàg. 109):
- Xardorosa (pàg. 114):
- Tornera (pàg. 174):
- Oreig (pàg. 188):

7. En el text de *Mar i cel* sovint trobem hipèrbatons, és a dir, alteracions de l'ordre gramatical de les oracions. Reescriu les oracions següents desfent els hipèrbatons:

- «Tu ets bona, i Déu per nostre bé farà un prodigi. Per què ens castigaria? Nostres terres no hem promès a la Iglésia? Tu tancada no has viscut sempre en un convent?...» (pàg. 52):

.....

.....

.....

- «...Los jocs vaig oblidar; amb tot, a voltes com batre d'ales en mon cor sentia.» (pàg. 53):

.....

.....

.....

- «Fins a ma boca mai haurien pujat estes paraules.» (pàg. 61):

.....

.....

.....

- «Cada gota de mar de foc se'ls torni!» (pàg. 67):

.....

.....

.....

- «...Ai! Poruga la mare obrí. Qui hi ha? Crits se sentien pertot: un cos a nostres peus llençaren, i s'olí: Dona: és ton marit; enterra'l!» (pàg. 78):

.....

.....

.....

- «...Si això durava de fam se moririen.» (pàg. 96):

.....

.....

- «Guillem: me temo que deixarem dintre del mar los ossos.» (pàg. 166):

.....

.....

- «...Jo ses entranyes estampiré pels murs.» (pàg. 196):

.....

.....

.....

8. Fàcilment notem que la llengua d'Àngel Guimerà, a finals del segle XIX, s'allunya de la llengua catalana que ara es parla, tant en els registres dels personatges més cultes i de classe benestant (Carles, Ferran, Blanca) com en les expressions dels pirates.

Reescriu les oracions següents perquè estiguen escrites en la llengua catalana actual.

- «I t'estimava, si tu vols... com un nen. Fins a ma boca mai haurien pujat estes paraules; mes puix que tot se romp, fins ta clausura, jo he volgut que ho sabessis ans que vinguen per sempre a separar-nos eixos homes.» (pàg. 61)

.....

.....

.....

.....

.....

- «Digueu: per a ses festes me guardàreu al claustre? M'adormia la mare en lo bressol per a eixos monstres?» (pàg. 121)

.....

.....

.....

.....

.....

- «Lo primer cop que et vaig mirar ploraves, tu, de la raça dels botxins, per ella, la mare de mon cor! Després tu, dona, no amb llavis amorosos, amb la punta d'una arma de ton poble beneïda, trucares a mon pit, i ell va respondre't! Lo punyal te caigué; mes tu em matares: que en mi d'aquell Saïd no hi ha ni l'ombra!»

.....

.....

.....

.....

.....

- «Vaixell que fores mon orgull de tants jorns, gàbia de feres on mon ser embrutit se corsecava, sigues avui lo temple d'esta dona!» (pàg. 201)

.....

.....

.....

.....

.....

9. A l'última escena de l'acte primer (pàg. 90) Blanca es refereix a Judit, un personatge de la Bíblia, concretament de l'Antic Testament. Rellegeix aquest monòleg de Blanca, cerca informació sobre Judit, el personatge bíblic, i explica per què Blanca demana tenir coratge com Judit.

.....

.....

.....

.....

10. Saïd i Blanca pateixen l'enfrontament i la intolerància entre cristians i musulmans. En la literatura, com en el món real, trobem altres situacions en què una parella d'enamorats rep l'oposició intransigent al fet d'estimar-se. I les raons d'aquesta oposició poden ser diverses. Tot seguit fem referència a conflictes que han envoltat parelles d'enamorats literàries o reals; tria'n un i explica'l breument.

- Romeu i Julieta, els famosos personatges de William Shakespeare.
- *Endevina qui ve a sopar*, pel·lícula dirigida per Stanley Kramer (1967).
- El rei Eduard VIII del Regne Unit i la nord-americana Wallis Simpson (1936).
- Helena i Paris, personatges que van causar la guerra de Troia. Història narrada al poema èpic *Iliada*, d'Homer.
- *Love Story*, pel·lícula dirigida per Arthur Miller, amb guió d'Erich Segal, autor de la novel·la del mateix títol.
- *El gran Gatsby*, de F. Scott Fitzgerald.
- *Washington Square*, de Henry James.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. La pirateria al mar Mediterrani va tenir el període de més activitat durant els segles XVI i XVII. Cerca informació i explica si la pirateria marina avui dia encara perdura.

.....

.....

.....

.....

- 12.** El mal veïnatge i les dificultats de convivència entre comunitats religioses diferents han generat al llarg de la història guerres i conflictes diversos. Els personatges cristians i els musulmans de *Mar i cel* en són una mostra.

Pensa en algun conflicte actual per motius religiosos i fes-ne una breu explicació.

- 13.** A Blanca se li exigeix submissió al pare en tot moment. També en les referències que es fan a l'obra sobre els entorns de cultura àrab de l'època, la dona té clarament un paper subordinat als designis masculins. Com Blanca, les dones que eren captivades pels pirates tenien com a perspectiva ser venudes com a esclaves a Alger o ser incorporades a un harem.

Esbrina en què consisteix el que s'anomena *tràfic de blanques* i quins paral·lelismes té amb les captives dels pirates dels segles XVI i XVII.

- 14.** L'esclavitud era plenament vigent al segle XVII en moltes cultures. Els pirates de *Mar i cel* pretenien vendre a Alger com a esclaus els components de la tripulació cristiana capturada. Avui dia l'esclavitud encara existeix tot i que està prohibida en la majoria dels països on es practica.

Consulta el lloc web següent i fes una relació de les diverses formes d'esclavitud existents avui dia: <https://www.antislavery.org/slavery-today/>

15. T'ha resultat complicada la lectura de *Mar i cel*. Per què?

.....
.....
.....

16. Puntua aquesta obra de l'1 al 10.

17. Recomanaries la lectura de *Mar i cel* a amics o amigues? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

Proposta didàctica referida al llibre
Mar i cel
(ISBN: 978-84-9026-819-3)

© Edicions Bromera, SL
Apartat de correus 147 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Fil d'Aram

els nostres autors 83

edicions
bromera

www.bromera.com
edicions
bromera

Àngel Guimerà Mar i cel

Des que fou estrenada l'any 1888, *Mar i cel* ha esdevingut una de les obres de teatre més llegides i representades de la nostra literatura. Al cap d'un segle, l'adaptació musical de Dagoll Dagom l'ha convertida en un clàssic contemporani, que s'ha incorporat definitivament a l'imaginari col·lectiu. Al capdavall, el text original d'Àngel Guimerà, que aquí presentem, té totes les virtuts de les grans composicions literàries. Tot i estar situada al segle XVII, uns anys després de l'expulsió dels moriscos, l'obra transmet un missatge, actual i universal, sobre la convivència i el respecte entre qui és diferent, malgrat les dificultats tràgiques que afrontaran els protagonistes: Saïd, el pirata musulmà, i Blanca, la jove cristiana.

Àngel Guimerà (Santa Cruz de Tenerife, 1875 - Barcelona, 1924) és una de les figures cabdals de la literatura del segle XIX: va ser el dramaturg català amb més projecció internacional del moment i va contribuir decisivament a la modernització del teatre amb una obra personal i duradora. A més de *Mar i cel*, entre les peces més conegudes hi ha *La filla del mar* –publicada en aquesta mateixa col·lecció–, *Maria Rosa* i *Terra baixa*.

978-84-9026-819-3

9 788490 268193

